

הפוליטיקה של שיטות בחירה ושיטות בחירה פנימיות

מרצה: ד"ר יעל שומר
הרצאה: יום שלישי, 12:00-15:00
שעת קבלה: יום שני 10:00-11:00 חדר: 528

מטרת הקורס:

אחד מההבדלים הבולטים בין מדינות דמוקרטיות הינו מגוון שיטות הבחירה ושיטות הבחירה הפנימיות בהן נבחרים חברי פרלמנט. מוסדות אלו קובעים באיזו דרך יצביעו הבוחרים, כיצד מתורגמים פתקי ההצבעה למושבים בפרלמנט וכיצד מועמדים הופכים לחברי פרלמנט. לשיטות בחירה ולשיטות בחירה פנימיות ישנן השלכות פוליטיות נרחבות על, בין היתר, מפת המפלגות, בית המחוקקים, התנהגות חברי הפרלמנט, יחסי רשות מחוקקת רשות מבצעת, מדיניות וייצוגיות. בקורס זה אנו נגדיר ונבחן את המימדים התיאורטיים שיוצרים שונות בקרב שיטות בחירה ושיטות בחירה פנימיות. באמצעות מושגים אלו אנו נבחן את ההשפעות של שיטות בחירה ושיטות בחירה פנימיות על המערכות הפוליטיות של מגוון מדינות.

חובות הקורס:

- א. נוכחות חובה, השתתפות פעילה וקריאה סדירה של החומר (30%). הסטודנטים חייבים בקריאת החובה השבועית המפורטת להלן לפני כל שיעור, ובהשתתפות פעילה בקורס.
- ב. הגשת מערך מחקר (70%). **ביום שני ה-21/12** אערוך החל משעה 8:00 ועד 10:30 אערוך פגישות אישיות עם הסטודנטים בכדי לדון עימם בנושא העבודה ובמערך המחקר שלהם. ביום חמישי 17/12 ייתלה שלט על דלת חדרי ועל כן סטודנט/ית יהא למלא את מועד הגעתו/ה לפגישה.

* סטודנטים לתואר שני שמחליטים לכתוב עבודה סמינריונית בקורס, יגישו את מערך המחקר בסיום הקורס יחד עם שאר הסטודנטים ומשקלו יהווה 20% מציונם הסופי. כמו כן, יגישו סטודנטים אלו את העבודה הסמינריונית עד **15.5.16** וזו תהווה 50% מהציון הסופי בקורס.

המרצה שומרת לעצמה הזכות להפחית בחומרי הקריאה.

שבוע 1 (20/10): מבוא + למה ללמוד שיטות בחירה?

1. Farrell, M. David. 2001. *Electoral Systems: A Comparative Introduction* New York: Palgrave, Ch. 1, pp. 1-18.

שבוע 2+3 (3/11 + 27/10): מגוון שיטות הבחירה הקיימות: מדדים לניתוחן

והשוואתן

1. Farrell, M. David. 2001. *Electoral Systems: A Comparative Introduction* New York: Palgrave, Ch 2-6, 19-152
2. Taagepera, Rein and Matthew, Soberg Shugart. 1989. *Seats and Votes: the Effects and Determinants of Electoral Systems* New Haven: Yale University Press, pp. xvii-37.

שבוע 4 (24/11): ההשפעה של שיטות בחירה על מפלגות ומפת המפלגות

(מספר, מיקום אידיאולוגי)

1. Laasko, M. and Rein, Taagepera. 1973. "Effective Number of Parties: A Measure with Applications to Western Europe", *Comparative Political Studies* 12, 3-27.
2. Amorim-Neto, Octavio and Gary, Cox. 1997. "Electoral Institutions, Cleavage Structures and the Number of Parties", *American Journal of Political Science* 41, 149-174.
3. Cox, Gary. 1997. *Making Votes Count: Strategic Coordination in the Worlds' Electoral Systems*, Ch. 2, 13-33.

שבוע 5 (1/12) ההשפעה של שיטות בחירה על ייצוגיות (representation),

יחסיות (proportionality), והיענות (responsiveness)

1. Lijphart, Arend. 1994. *Electoral Systems and Party Systems: A Study of Twenty Seven Democracies, 1945-1990*, pp. 57-67.
2. Powell, Bingham. 2000. *Elections as Instruments of Democracy*, New Haven: Yale University Press, pp. 3-19.

3. Moser, Robert. 2001. "The Effect of Electoral Systems on Women's Representation in Post Communist States", *Electoral Studies* 20(3), 353-369.

שבוע 6 (8/12): ההשפעה של שיטות בחירה על התנהגות חברי פרלמנט

1. Carey, John and Matthew, Shugart. 1995. "Incentives to Cultivate a Personal Vote: A Rank Ordering of Electoral Systems", *Electoral Studies* 14(4), 417-439.
2. Crisp et. al. 2004. "Vote Seeking Incentives and legislative Representation in Six Presidential Democracies", *The Journal of Politics*, 66(3), 823-846.

שבוע 7 (15/12): ההשפעה של שיטות בחירה על אחריותיות (accountability)

שחיתות (corruption) ודמוקרטיה

1. Carey, John. 2009. *Legislative Voting and Accountability* Cambridge: Cambridge University Press. Ch. 1, pp. 1-20.
2. Chang, Eric, E.E. and Mirian, Golden. 2006. "Electoral Systems, District magnitude and Corruption", *British Journal of Political Science* 37, 115-137.
3. Anderson, Christopher and Christine, A. Guillory. 1997. "Political Institutions and Satisfaction with democracy: A Cross National Analysis of Consensus and Majoritarian Systems", *American Political Science Review* 91(1), 66-81.

שיעור 8 (22/12): בחירה של שיטות בחירה

1. Norris, Pippa. 1997. "Choosing Electoral Systems: Proportional, Majoritarian and Mixed Systems", *International Political Science Review* 18, 297-312.
2. Boix, Charles. 1999. "Setting the Rules of the Game: The Choice of Electoral Systems in Advance Democracies", *American Political Science Review* 93(3), 609-624.

יום שני 28/12 (8:00-10:30) – פגישות אישיות על נושא העבודה ומערכ

שבוע 9 (29/12): בחירת מועמדים (candidate selection) - מדדים תיאורטיים

1. חזן, ראובן. 2006. "בחירת מועמדים", בתוך *בחירת מועמדים בישראל: המצוי והרצוי*, ערך גידי רהט, ישראל: המכון לחקר החברה והכלכלה ע"ש יוסף ספיר ז"ל, עמ' 13-35

2. Gallagher, Michael and Michael, Marsh. 1988. *Candidate Selection in Comparative Perspective: The Secret Garden of Politics* London: Sage Publications, Ch. 1, pp. 1-19.

שבוע 10 (5/1): השפעת בחירת מועמדים על השתתפות בוחרים, ייצוגיות והענות, והתנהגות חברי פרלמנט

1. Hazan, Reuven and Gideon, Rahat. 2000. *Democracy within Parties: Candidate Selection Methods and Their Political Consequences*, Oxford: Oxford University Press, Ch. 6, 89-105.
2. Shomer, Yael. 2009. "Candidate Selection Procedures, Seniority, and Vote-Seeking Behavior: Lessons from the Israeli Experience." *Comparative Political Studies*, 42(7), pp. 945-970.
3. Hazan, Reuven and Gideon, Rahat. 2000. *Democracy within Parties: Candidate Selection Methods and Their Political Consequences*, Oxford: Oxford University Press, Ch. 7 and Ch. 9, pp. 106-123 and 145-164.
4. Kernell, Georgia. *Political party organizations and representation: Party responsiveness, candidate heterogeneity and voter behavior in mature parliamentary democracies (Dissertation)*, Ch. 3 Intraparty Competition and Responsiveness.

שבוע 11 (12/1): סיכום [הגשת מערכי המחקר]

1. Lijphart, Arend. 1990. "The Political Consequences of Electoral Laws, 1945-1985", *American Political Science Review*, 84(2), 481-496.